

Telegraful Român

Anul 166 • nr. 13-14

1 aprilie 2018

«Icoana Învierii Domnului – Chipul biruinței lui Hristos asupra morții»

Pastorală la Învierea Domnului – 2018

† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

„Milostivirea ta cea nemăsurată, cei ținuți în legăturile iadului văzând-o, la lumină au mers, Hristoase, cu picioare vesele, laudând Paștile cele veșnice.” (stihiră din Canonul Învierii)

Bucuria sfântă și mântuitoare a Slăvitului Praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos se revarsă, în această noapte de taină, peste întreaga lume, iar Sfânta noastră Biserică ne umple iarăși sufletele de lumina cea adevărată a credinței că Hristos, înviind, ne trece și pe noi, împreună cu El, „din moarte la viață și de pe pământ la cer”.

„Veniți de luați lumină!” – Acestea sunt cuvintele pline de puterea Iubirii și Învierii Domnului Hristos, Biruitorul morții, care astăzi ne cheamă să primim în sufletele noastre nu o lumină fizică, vremelnică, ci lumina iubirii Lui jertfelnice, biruitoare asupra morții și a păcatului, lumina vieții celei adevărate, în pacea și iubirea nesfârșită a Tatălui Ceresc.

Toată viața noastră creștină, trăită în Taina Bisericii, este o continuă călătorie spre Înviere și Viața cea

adevărată. Învierea Domnului Hristos este temelia credinței noastre, dar și nădejdea cea mare care umple de sens viața noastră, căci fără Învierea Mântuitorului zadarnic ar fi credința noastră, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel (I Cor. 15, 14).

Asemenea poporului lui Israel care, sub conducerea marelui Moise, a ieșit biruitor din robia Egiptului, fiind povățuit de stâlpul luminos al ocrotirii milostive a lui Dumnezeu, la fel și noi, noul popor ales, răscumpărat prin Taina Crucii, ne trăim viața în Biserică ca pelerini spre Țara Învierii, a Împărăției lui Dumnezeu. Suntem ocrotiți și călăuziți în urcușul nostru de o mulțime de stâlpi de lumină care ne ajută să vedem și să înțelegem care este Calea spre cer și ce trebuie să facem ca viața noastră să fie încununată la ieșirea din această lume de Lumina Învierii și a Vieții veșnice.

(continuare în p. 2)

† IRINEU,
Arhiepiscop
al Alba Iuliei

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2018

După Învierea Sa din morți, Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a arătat ucenicilor Săi și aceștia s-au bucurat „văzându-L pe Domnul” (In. 20, 20). Prin prezența Sa în mijlocul lor, Biruitorul morții a șters lacrimile din ochii lor. Apostolul Toma n-a fost prezent la arătarea din Duminica Învierii și, prin această absență, el a pierdut satisfacția de a-L vedea pe „Începătorul vieții” (Fapte 3, 15). Totodată, el nu s-a putut împărtăși de bucuria pe care cei zece ucenici au avut-o întâlnindu-L pe Cel Care murise pe Cruce și fusese îngropat în mormânt.

Când ucenicii i-au spus lui Toma că L-au văzut pe Domnul, ei au mărturisit aceasta cu mare încredere și, totuși, Toma nu se putea convinge de vestea surprinzătoare ce-i parvenise. Pretinzând o experiență personală, el declară cu onestitate că nu va crede dacă nu va avea dovezi palpabile: „Dacă nu voi vedea eu în mâinile Lui semnul cuielor și dacă nu-mi voi pune degetul meu în semnul cuielor și dacă nu-mi voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede” (In. 20, 25). Acest ucenic, o săptămână întreagă, a fost bântuit de chinurile îndoielii, pe când ceilalți ucenici erau plini de bucurie.

Drept-măritori creștini,

După opt zile, adică în Duminica următoare, Iisus Se arată din nou Apostolilor Săi, de data aceasta fiind și Toma împreună cu ei. Salutându-i, le zice „Pace vouă!”, după care îi zice lui Toma: „Adu-ți degetul tău încoace; și vezi mâinile mele; și adu-ți mâna Ta și pune-o în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios!” (In. 20, 27). Aceste cuvinte sunt un reproș implicit la necredința lui Toma, dar și o expresie a bunăvoinței lui Hristos față de slăbiciunea Apostolului Său. Îndemnul de a nu fi necredincios, ci credincios, reamintește faptul că, în fond, credința nu se bazează pe vederea naturală. Sfântul Ioan Gură de Aur ne asigură zicând: „Atunci avem credință, când nu ne mărginim numai la ochii trupului, ci vedem cu ochii minții cele ce nu se văd”.

Nu ni se spune dacă Toma a răspuns invitației de a pipăi rănila pe care Iisus i le arăta. Probabil că nu a făcut-o. Vederea rănilor îi va fi fost suficientă. Atunci când Mântuitorul răspunde celui care suferă, îi arată mai întâi, precum lui Toma, mâinile Sale străpunse de răni și, doar când vede aceste răni, omul poate simți cu adevărat „înfricoșata prezență a divinului în fiecare clipă a sărmanei noastre vieți”, precum afirmă scriitorul francez Georges Bernanos (†1948). Uimit de evidența faptului, Toma recunoaște nu numai realitatea Învierii, ci și dumnezeirea lui Iisus, exclamând cu profundă convingere: „Domnul meu și Dumnezeul meu!” (In. 20, 28). Această mărturisire dovedește că inima sa este acum deplin și definitiv pătrunsă de harul credinței.

(continuare în p. 6)

† SOFRONIE,
Episcop al
Oradiei

Scrisoare pastorală la Sărbătoarea cea mare a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos Anul mântuirii 2018

În atmosferă de pace și bucurie duhovnicească întâmpinăm și de această dată cea mai mare sărbătoare a creștinătății: Învierea din morți a Domnului nostru Iisus Hristos. Splendoarea de taină și strălucirea launtrică, netrecătoare, a marelui praznic se sălășluiește în noi, prin voia și cu puterea Atotțiitorului, după așteptarea plină de har și de speranță, aducătoare de împlinire, a călătoriei noastre spirituale, a urcușului nostru sufletesc, dublat de umile nevoițe trupești, după călătoria mistică a Sfântului și Marelui Post, după o perioadă îndelungată de așteptare, de zece săptămâni, de la începutul Triodului, prin ostenelele Postului celor patruzeci de zile, culminând cu așteptarea specială a Sfintei și Marii Săptămâni a Pătimirilor, morții pe Cruce, coborârii în Mormântul Sfânt, pogorării la iad și Învierii celei de a treia zi. În așteptarea Învierii lui Hristos, ne-am regăsit cu toții, împreună, în comuniune, în însăși

pacea și bucuria praznicului praznicelor, sărbătoarea cunună a tuturor sărbătorilor: Ziua Învierii Domnului.

Acum așteptarea este împlinită, bucuria este deplină, nădejdea ne este încredințată prin lucrarea harului, prin arătarea dragostei de Sus, prin vădirea biruinței Împăratului Hristos asupra domniei, stăpânirii și puterii morții. Hristos a înviat și toate s-au umplut de lumină. Femeile purtătoare de miruri și Învățăceii Domnului, Apostolii, au îmbrăcat haina luminată a sărbătorii, văzându-L pe Mântuitorul viu, înviat din morți, „cărora S-a și înfățișat pe Sine viu după patima Sa, prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind despre Împărăția lui Dumnezeu” (Fapte 1, 3). În tot răstimpul de la Învierea din morți și până la Înălțarea la ceruri și Șederea de-a dreapta Tatălui, Învățătorul și Domnul i-a întărit pe ucenicii Săi, „până în

(continuare în p. 3)

Icoana Învierii Domnului – Chipul biruinței lui Hristos asupra morții

(urmărire din p. 1)

E minunat modul în care Preabunul Dumnezeu ne poartă spre acest nou Pământ al făgăduinței și ne ajută să trecem prin *pustiul* plin de încercări al acestei vieți. Sfânta Evanghelie, Sfintele Taine, sfintele slujbele și sfintele icoane sunt *stâlpii de lumină* prin care Dumnezeu ne îndrumă în Biserică să găsim calea spre cer. Astfel, pentru ca adevărul de credință al Evangheliei, propovăduit prin învățătura și prin cultul Bisericii, să poată fi mai bine înțeles și trăit în adevăr de toți credincioșii, a ajuns să fie tâlcuit și zugrăvit artistic în sfintele icoane. Prin aceste adevărate „ferestre spre cer” ajungem nu doar să cunoaștem adevărurile vieții veșnice, ci și să fim părtași la ele. Icoana nu este doar o imagine, ci este „un loc al unei prezențe harice”, este un mod în care Dumnezeu își face simțită prezența în lumea aceasta prin materia văzută și prin care ne cheamă la Sine. Icoanele depășesc lumea și istoria. Ele vorbesc despre viața de veci, și astfel, prin ele, noi suntem ajutați să înțelegem și să privim din perspectiva vieții viitoare tot ceea ce cunoaștem și trăim în această lume. Astfel, ca să înțelegem și să cunoaștem taina cea mare a Învierii Domnului, Biserica a rânduit să fie transpus în icoană acest eveniment unic al credinței creștine.

lubiți credincioși,

În iconografia ortodoxă, Învieria Domnului apare zugrăvită ca fiind Pogorârea la iad a Mântuitorului, căci prin ea se exprimă cel mai bine transpunerea în imagine a adevărului de credință al Bisericii pe care îl vestim prin cântarea troparului Învierii: „*Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le*”. Părinții Bisericii ne învață că Domnul Iisus Hristos, îndată după ce a murit pe Cruce ca om, a coborât cu sufletul Său, ca Dumnezeu adevărat, în cele mai de jos ale pământului, zdrobind puterea iadului, a morții și a păcatului. „*Căci n-a putut fi ținut sub stricăciune Începătorul Vieții* – ne învață Sfântul Vasile cel Mare în rugăciunea Sfintei Liturghii –, *S-a făcut începătură tuturor celor adormiți, Întâiul Născut din morți... cale făcând oricărui trup la Învieria din morți*”. Icoana, ca și troparul Învierii, exprimă în chip deosebit această taină a biruinței morții prin puterea iubirii jertfelnice a Domnului Hristos pentru noi.

Dacă în spiritualitatea apuseană Hristos este reprezentat asemenea unui „*atlet*” sau „*cavaler biruitor*” care iese singur și semeț din mormânt purtând un steag, ca semn al biruinței, flancat de un înger și de soldații care îl privesc cutremurați, în Biserica noastră Domnul cel Înviat este întotdeauna reprezentat în *legătura de iubire directă cu omul*. Plină de înțelesuri duhovnicești, icoana Pogorârii la iad a Domnului îl arată pe Mântuitorul făcându-și drum prin învelișul pământului, călcând în picioare porțile iadului, peste care se înalță, apoi, pentru a ridica pe Adam și pe Eva din osânda neascultării și pe toți dreptii Vechiului Testament din legăturile diavolului și ale morții la viața cea nouă și veșnică a Împărăției Sale.

Icoana Învierii are în centru Persoana Mântuitorului, noul Pom al Vieții, Care unește cerul cu pământul și Care adună sub acoperământul Său pe toți oamenii.

Veșmântul Său nu mai este zugrăvit ca cel din timpul slujirii pământești, ci este realizat întotdeauna într-un *alb strălucitor, auriu* sau cu *lumini aurii*, simbolizând lumina Învierii, slava și strălucirea Dumnezeirii, manifestată plener în coborârea la iad. Din dorința de a exprima puterea cu care Hristos cel răstignit S-a pogorât la iad, iconarii au pictat o parte a veșmântului fluturând în sus, ca o indicare a rapidității cu care S-a coborât la iad. În mâna lui Iisus Hristos se află uneori pictat și un sul de hârtie, semn al propovăduirii, care, în anumite icoane, este înlocuit cu Sfânta Cruce, ca una prin care a fost biruită moartea.

Nimbul de lumină care îl înconjoară pe Mântuitorul apare într-o formă de *migdală*, dorindu-se astfel o accen-

tuare a *axei verticale a Crucii*, a verticalității, a extremei coborâri a lui Dumnezeu la om pentru a-l ridica din robia iadului și a morții. Semnificativ este faptul că acest nimb de lumină devine din ce în ce mai întunecat în imediata apropiere de Persoana Mântuitorului, iconarul vrând, în acest mod, să exprime artistic taina dumnezeirii lui Hristos, precum și faptul că noi, în lumina Învierii, îl putem cunoaște numai prin lucrările Lui, însă nu în Ființa Lui, care ne rămâne mereu inaccesibilă.

Axa orizontală a Crucii din icoana Învierii se regăsește în gesturile biruitoare ale Mântuitorului, Care adună spre

Sine întreaga umanitate reprezentată prin câteva personaje simbolice. Întotdeauna apar protopărinții neamului omenesc, Adam și Eva, pe care Mântuitorul îi prinde de mână și îi ridică cu multă putere din mormintele întunericului iadului în care zăcuseră. Atât de repede se petrece totul, încât Eva este zugrăvită adesea ca neapucând să își scoată mâna din mâneca hainei pentru a fi ajutată de Mântuitorul. În unele icoane, Hristos apare prinzând de mână doar pe Adam, ca o accentuare a întâlnirii dintre „*Adam cel vechi*”, cel care a căzut, și „*Adam Cel Nou*”, Care a venit să-l ridice.

În rândul dreptilor se remarcă întotdeauna chipul *Sfântului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul*, cel care după moartea mucenicească, a binevestit și în iad apropiata venire a Mântuitorului Hristos. Sunt prezenți, de asemenea, și unii dintre profeții Vechiului Testament, *David, Solomon, Moise* – strămoși și profeți ai Mântuitorului –, dar și *Abel*, considerat cea dintâi jertfă umană.

În partea superioară a icoanei, cele două vârfuri de piatră arată că „*pământul s-a cutremurat și pietrele s-au despiciat*” (Matei 27, 51) în momentul morții Mântuitorului Hristos pe Cruce. Pe de altă parte, stâncile simbolizează cosmosul întreg, lumea restaurată în Hristos, și reflectă lumina ieșită din adâncurile pământului. Deasupra scenei apar zugrăviți și *doi îngeri*, adesea ținând în mâini însemnele Patimilor, semn că atât lumea văzută, cât și cea nevăzută participă cu bucurie la Învieria Domnului. În partea de jos, iadul este redat ca un adânc întunecat în care apare un schelet legat de mâini și de picioare și cu o funie de gât, simbol al *morții*. La picioarele Mântuitorului se află dispuse, adesea pe diagonale, *cele două porți ale iadului*, care au fost zdrobite, iar întreg spațiul

iadului este plin de *zăvoarele și încuietorile* rupte ale iadului.

Icoana Învierii Mântuitorului ne este cu adevărat un *stâlp de lumină* care ne ajută să înțelegem rostul venirii în lume a Domnului Hristos și semnificația vieții Lui de *ascultare până la moartea pe Cruce*, pentru a restaura întreaga umanitate și a arăta că Dumnezeu și Împărăția Lui sunt adevărata viață a oamenilor, ca eliberare a omului de sine însuși și de patimile inferioare, pentru a fi capabil de relația de iubire nesfârșită cu Dumnezeu.

Într-o singură imagine, în această icoană a Pogorârii Mântuitorului la iad, privim cu *ochii sufletului luminați de credință* și înțelegem care este *taina adevăratei biruințe* asupra răului din această lume. Și anume: biruința prin puterea smereniei, a iertării și a ascultării de Dumnezeu. Strălucirea icoanei Învierii este slava Jertfei de iubire a Domnului Hristos, Care răspunde la ura și răutatea celor care-L răstigneau cu milostivirea Sa iertătoare – *Părinte, iartă-le lor; că nu știu ce fac* (Luca 23, 34) –, arătându-ne tuturor care este *Calea* cea adevărată prin care putem trece și noi din umbra răutăților și a morții spre Lumina Învierii și a vieții nestrăicicioase.

Cel Care a biruit porțile iadului și moartea cu strălucirea dumnezeirii Sale caută și ușile sufletului nostru ferecat în obezile propriilor patimi și răutăți, voind să-l elibereze, precum a făcut cu Adam și Eva, scoțându-i din iad. Hristos cel Înviat, Care S-a făcut pe Sine Pâine cerească și Hrană a toată lumea, ne cheamă mereu la Ospățul Împărăției Sale, voind să intre, prin Taina Sfântului Său Trup și Sânge, și în întunericul inimilor noastre spre a ne umple de Viața Sa cea nouă și nepieritoare. Hristos, Biruitorul morții, Care ne-a poruncit să facem bine celor care ne fac rău, să binecuvântăm pe cei ce ne vorbesc de rău și să iubim chiar și pe vrăjmașii noștri, oferindu-Se pe Sine pildă de iertare, ne dăruiește astăzi, prin învierea Sa, Harul și puterea de a ierta și de a-i numi „*frați*” chiar și pe cei ce ne urăsc pe noi.

Să primim, așadar, în inimile noastre, cu deplină mulțumire și recunoștință, Lumina Învierii Domnului Hristos, Care dezrobește sufletele noastre de deznădejde, răutăți și patimi, reaşezând mângâierea, pacea și bucuria Harului ceresc. Darurile duhovnicești nestrăicicioase revărsate peste noi în această noapte de taină să pecetluiesc un nou început mântuitor al vieții fiecăruia dintre noi. Lumina Învierii Domnului Hristos s-o păstrăm și s-o ocrotim mereu cu sfințenie în viața noastră, a familiilor și copiilor noștri, căci ea este înțelepciunea și puterea cea mai presus de lume care preface viața noastră în *scară* către cer.

Dar această Lumină sfințitoare s-o dăruim, prin fapte și rugăciune, și inimilor celor din jur, care, din diferite pricini, nu sunt astăzi împreună cu noi: celor bătrâni și singuri, bolnavilor care zac în spitale, bunicilor noștri de departe sau din casele de bătrâni, copiilor părăsiți sau rămași fără părinți, celor îndoliați și necăjiți, celor aflați în lipsuri materiale sau spirituale și tuturor celor cuprinși de înfruntare sau de diferite neputințe. Să privim chipul acestora în lumina Învierii lui Hristos, ca pe o sfântă lumânare de Paști aprinsă în lume de iubirea lui Hristos pentru oameni. Tuturor acestora, lumina și bucuria Praznicului de acum să le fie mângâiere, binecuvântare, întărire și mântuire.

lubiții mei fii sufletești,

Aceasta este noaptea și ziua Învierii Domnului. Bucuria pe care o trăim acum să sfințească viețile noastre și să le ridice spre Ziua cea neînserată, pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim în ea.

Hristos cel Înviat este în mijlocul nostru! Pacea și dragostea Lui să rodească în inimile noastre! În aceasta vor cunoaște toți că suntem ucenici ai Lui și fii ai Învierii: dacă vom avea în noi dragoste unul către altul!

Sărbători cu pace și binecuvântare! La mulți și fericiți ani!

Scrisoare pastorală la Sărbătoarea cea mare a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos Anul mântuirii 2018

(urmare din p. 1)

ziua în care S-a înălțat la cer, poruncind prin Duhul Sfânt apostolilor pe care i-a ales" (Fapte 1, 2), pregătindu-i pentru venirea Mângâietorului, îndemnându-i să se îmbrace cu răbdare, așteptând să se pogoare peste ei fâgăduința Tatălui, Duhul Adevărului, spre a fi pregătiți pentru misiunea ce îi aștepta: propovăduirea Evangheliei până la marginile lumii. Astfel, „în tot pământul a ieșit vestirea lor, și la marginile lumii, cuvintele lor” (Psalmul 18, 4).

Bucuria Învierii Domnului, încredințarea ei prin arătările de după Înviere ale Mântuitorului înaintea Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, starea sufletească imposibil de redat în cuvinte a discipolilor plini de uimire și în extaz, trăirile unice și extraordinare ale lor aveau să fie îmbogățite prin fericita așteptare a pogorării Duhului Sfânt, fâgăduit de Hristos Fiul lui Dumnezeu încă de la Cina cea de Taină, în Marele Cuvânt de despărțire. „Și Eu voi ruga pe Tatăl, și alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac” (Ioan 14, 16). Venirea Duhului Sfânt avea să se petreacă după Înviere, pentru a aduce mărturie pentru Hristosul lui Dumnezeu, Cel înviat din morți: „iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care din Tatăl purcede, Acela va mărturisii despre Mine” (Ioan 15, 26). Iar după Înviere, Fiul lui Dumnezeu înomenit este mai explicit: „Eu trimit peste voi fâgăduința Tatălui Meu; voi însă ședeți în cetate până ce vă veți îmbrăca cu putere de sus” (Luca 24, 49). „Și cu ei petrecând, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte fâgăduința Tatălui” (Fapte 1, 4).

Cel înviat a treia zi din morți, mai înainte de Înălțarea Sa la cer, Își îndeamnă învățăceii să aștepte venirea Duhului la Ierusalim, pentru ca, venind, Dătătorul de viață să-i îmbrace pe ucenici cu putere de Sus: „veți lua putere venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului” (Fapte 1, 8). Putere pentru a propovădui Evanghelia la toată făptura.

lubit popor al lui Dumnezeu,

Dacă Sfinții Apostoli au primit poruncă de la Fiul lui Dumnezeu înomenit și înviat a treia zi din morți să rămână în Sfânta Cetate a Ierusalimului, în așteptarea Zilei Cincizecimii, a venirii Duhului Sfânt, dacă și călătoria noastră duhovnicească a Sfântului și Marelui Post a însemnat așteptare evlavioasă pentru întâmpinarea Împărătesei Duminicilor, Ziua Învierii Domnului, se cuvine să ne aducem aminte că și istoria mântuirii, de la căderea lui Adam și până la venirea lui Hristos, Noul Adam, pătimirile, moartea, coborârea în mormânt, învierea cea de a treia zi, înălțarea la ceruri în cea de a patruzecă zi de la Înviere și șederea de-a dreapta Tatălui a Fiului Omului, a însemnat o îndelungată așteptare. De la căderea protopărinților și protoevanghelia, fâgăduința lui Dumnezeu din rai, după cădere, așteptările mesianice au însoțit călătoria prin lume, de-a lungul istoriei, a fiilor și ficelilor lui Adam și ale Evei, până la arătarea Noii Eve, Fecioara Maria, din care Se va naște Noul Adam, Adam cel de pe urmă, pentru a îndrepta greșeala cea străbună a lui Adam cel dintâi. Iar despre aceasta, lămurit vorbește Marele Pavel înaintea judecății: „și acum stau la judecată pentru nădejdea fâgăduinței făcute de Dumnezeu către părinții noștri” (Fapte 26, 6).

Fâgăduința divină din paradis, după cădere și înainte de alungarea din Grădina Edenului, protoevanghelia, o vestește deja pe Noua Evă, din care va ieși Hristos, Mielul lui Dumnezeu, Care ia asupra Sa povara păcatelor lumii: „dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sâmbânța ta și sâmbânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul” (Facere 3, 15). Pentru aceasta a venit în lume și S-a făcut om Cuvântul veșnic al Tatălui, pentru a zdrobi capul șarpelui, pentru a nimici puterea și stăpânirea și domnia întunecatului tată al minciunii, pentru a-i zădărnici înșelăciunile, ispitirile și cursele, așa cum ne

învață Apostolul Iubirii, Cuvântătorul de Dumnezeu Ioan: „cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuiește. Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului” (I Ioan 3, 8). Așteptarea venirii Mântuitorului, anunțată de proroci, avea să lumineze anevoiosul drum prin veacuri al urmașilor lui Noe după potop și va aduce speranță mereu înnoită poporului ales al lui Dumnezeu, din vremea patriarhilor biblici Avraam, Isaac și Iacob-Israel și până la venirea în lume a Cuvântului lui Dumnezeu și înomenirea Sa.

Cel mai ilustrativ și sintetic, sugestiv și simbolic mod de a reflecta așteptările mesianice ale poporului iudeu transpune din cele două genealogii ale Mântuitorului, de la începutul a două dintre Evangheliile sinoptice, respectiv cea după Sfântul Apostol și Evanghelist Matei (capitolul întâi) și cea după Sfântul Evanghelist Luca (și anume capitolul al treilea). Cea dintâi arată descendența lui Avraam până la Dreptul Iosif (Matei 1, 1-16), iar cea de a doua coboară de la Iosif până la Adam (Luca 3, 23-38). În prima, „Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam” (Matei 1, 1), care urcă până la „Iosif, logodnicul Mariei, din care S-a născut Iisus, Care Se cheamă Hristos” (Matei 1, 16), evidențiază mulțimea generațiilor, a „neamurilor” și, implicit, a așteptării, de la Avraam până la Hristos. „Așadar, toate neamurile de la Avraam până la David sunt paisprezece; și de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece; și de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt paisprezece neamuri” (Matei 1, 17). Cea de a doua genealogie, lucanică, pornește de la Hristos Iisus, „și Iisus Însuși era ca de treizeci de ani când a început (să propovăduiască), fiind, precum se socotea, fiu al lui Iosif, care era fiul lui Eli” (Luca 3, 23), și coboară până la „fiul lui Enos, fiul lui Set, fiul lui Adam, fiul lui Dumnezeu” (Luca 3, 38). Postul Mare rememorează și recapitulează așteptările mesianice, iar Canonul cel Mare, de pocăință, al Sfântului Andrei Criteanul, este iconoa poetică a acestora.

Încheierea așteptărilor mesianice iudaice o întruchipează, la întâmpinarea Domnului la Templul din Ierusalim, la patruzeci de zile de la nașterea după trup din Fecioara Maria, Noua Evă, Născătoarea de Dumnezeu, Dreptul Simeon, Primitorul de Dumnezeu: „și iată, era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptând mângâierea lui Israel; și Duhul Sfânt era asupra lui. Și lui i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului” (Luca 2, 25-26).

lubiți părinți și maici, frați și surori, fi și fice duhovnicești,

Sărbătorind Învierea lui Hristos, Începătorul învierii noastre, ne pregătim să trăim propria noastră înviere. Suntem, dragii mei, în așteptarea propriei învieri. Exact așa cum mărturisim la sfârșitul Simbolului de credință niceo-constantinopolitan, Credeul: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie”, știind că „Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa” (I Corinteni 6, 14). Atotputernicul ne va dăruii și nouă, la sfârșitul veacurilor și începutul veacului ce va să vie, al veșniciei, cu puterea Sa, darul învierii, pentru a-I urma Celui înviat a treia zi din morți, Hristos Iisus Domnul, „căci dacă morții nu înviază, nici Hristos n-a înviat”, zice Apostolul Neamurilor, Sfântul Pavel, în cea dintâi epistolă adresată corintenilor (15, 16). Dar Hristos a înviat pentru a ne dăruii nouă viață veșnică, ceea ce înseamnă, implicit, și învierea noastră din morți. „Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii” (I Corinteni 15, 19). Numai că noi credem și mărturisim că Domnul a înviat din morți, împreună cu Marele Pavel, care exprimă credința și mărturia întregii Biserici: „dar acum Hristos a înviat din morți, fiind începutură (a învierii) celor adormiți” (I Corinteni 15, 20).

Mărturisirea credinței noastre în Înviere, învierea lui Hristos și învierea noastră, credința Bisericii celei una, sfântă, sobornicească și apostolică, se întemeiază pe certitudinea creștină că patria noastră, cetatea noastră este în ceruri, și nu pe pământ, așa cum magistral le scria Sfântul Apostol Pavel filipenilor: „cât pentru noi, cetatea noastră este în ceruri, de unde și așteptăm Mântuitor, pe Domnul Iisus Hristos, Care va schimba la înfățișare trupul smereni-ei noastre, ca să fie asemenea trupului slavei Sale, lucrând cu puterea ce are de a-și supune Sieși toate” (Filipeni 3, 20-21). Cu puterea Sa, Domnul ne va învia și pe noi, la inaugurarea cu putere, la sfârșitul acestui veac, după solemnitatea judecății universale, a Împărăției cerurilor, despre care Fiul lui Dumnezeu întrupat a vestit, atunci când era în fața judecății: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta. Dacă Împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat iudeilor. Dar acum Împărăția Mea nu este de aici” (Ioan 18, 36).

Prin urmare, dragii mei, așteptând cea de-a Doua și mărită iarăși venire a lui Hristos, pe care o pomenim deja, la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, suntem în așteptarea propriei învieri din morți la sfârșitul timpurilor, evenimentul eshatologic care va marca definitiv viața noastră. Așa ni se înfățișează pelerinajul pe pământ, din rai în lumea aceasta și înapoi, din lume spre cer, al întregului neam omenesc, „că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om, și învierea morților. Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia. Dar fiecare în rândul cetei sale: Hristos începutură, apoi cei ai lui Hristos, la venirea Lui. După aceea sfârșitul, când Domnul va preda împărăția lui Dumnezeu și Tatălui, când va desființa orice domnie și orice stăpânire și orice putere. Căci El trebuie să împărătească până ce va pune pe toți vrăjmașii Săi sub picioarele Sale. Vrajmașul cel din urmă care va fi nimicit este moartea” (I Corinteni 15, 21-26). Și așa vom învia cu toții în Ziua Domnului, în Ziua de Apoi. „Aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie”.

Astfel, frați creștini, sărbătorim Învierea lui Hristos și așteptăm propria înviere din morți, la sfârșitul veacului acestuia trecător. Serbăm Învierea lui Hristos Domnul, rugându-L să ne învieze din moartea spirituală, să ne scoată din moartea păcatului și din întunericul patimilor, prin dragostea și cu puterea Sa, dezlegându-ne de orice greșală săvârșită cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta, de voie și fără de voie, cu știință sau cu neștiință, să ne ierte, să ne binecuvinteze și să ne dăruiască bucuria Învierii Sale, pacea, lumina și fericirea de a rămâne cu El, în Duhul Sfânt, în dragostea Tatălui, împreună cu Maica Domnului, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, în comuniunea Sfinților, atât la praznicul acesta mare și luminat al Învierii, cât și pe parcursul întregii noastre vieți pământești și, mai cu seamă, în veșnicie, în Împărăția cerurilor! Amin.

Hristos a înviat!

† ANDREI,
Episcopul
Covasnei și
Harghitei

HRISTOS DOMNUL SI REALITATEA ÎNVIERII SALE

Glasul solemn al clopotelor, care reprezintă glasul lui Dumnezeu, ne-a chemat și în această noapte la Sfintele Biserici, pentru a ne împărtăși de bucuria Slăvitului Praznic al Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Astăzi toate s-au umplut de lumină și sufletele noastre vibrează mai intens atunci când credincioșii exclamă într-un glas: Hristos a înviat! Asemenea Mironosițelor venite dis-de-dimineață la mormânt sunt credincioșii care vin în această noapte pentru a primi vestea cea bună că „Hristos a înviat!”

Aș vrea ca ziua aceasta, zi de sfântă amintire în istoria mântuirii, să fie și de data aceasta, pentru noi toți, un prilej de reînnoire a credinței, a hotărârii de a fi mai buni, așa cum ne-a învățat Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El și-a dovedit dumnezeirea Sa și a învățăturilor Sale, precum zice Sfântul Apostol Pavel: „Hristos a dovedit cu putere că este Fiul lui Dumnezeu, prin înviere” (Romani 1, 4).

Cartea de temelie a creștinătății, Sfânta Scriptură a Noului Testament, prin graiul Sfinților ucenici ai Mântuitorului, prin mărturia lor scrisă ajunsă și la noi, cu putere de document istoric, ne povestește cu multe amănunte cum s-au petrecut lucrurile și e bine ca în aceste momente să le rememorăm și noi. În felul acesta ne vom împropăta cunoștințele, ne vom întări credința, ne vom mângâia sufletele și vom fi ca cei care nimic nu-i mai poate clinti din credința lor.

Care sunt argumentele cu care Sfânta Scriptură apără realitatea Învierii Domnului? Iată tema asupra căreia vom stăruii în cele ce urmează.

În primul rând, vom spune că nu este vorba în Sfânta Scriptură de argumente propriu-zise, pentru că Sfinții Evangheliști și ceilalți Apostoli nu poartă discuții cu cineva, nu vor să demonstreze că Hristos a înviat. Ei relatează fapte. Ca martori oculari: „Dumnezeu a înviat pe acest Iisus și la aceasta noi toți suntem martori” (Faptele Apostolilor 2, 32). „Noi suntem martori ai acestui fapt” (Faptele Apostolilor 3, 15).

Nu trebuie să uităm nicio clipă că știrile ne vin de la martori oculari. Ei L-au văzut murind, îngropat și plâns, și-au pierdut speranța, s-au lepădat de El când L-au văzut la strâmtorare și apoi tot ei L-au văzut înviat din morți, deși nu se așteptau la așa ceva.

Când L-au văzut înviat, și-au recăpătat curajul, ba chiar au devenit îndrăzneți, au început să-L mărturisească în piețele publice, ei care cu câteva zile înainte se temeau să spună că Îl cunosc, cum a făcut Sf. Ap. Petru. Faptele îi sileau să le adeverească și să le mărturisească: „Nu putem să nu grăim cele ce am văzut și am auzit” (Faptele Apostolilor 4, 20), spuneau acum Sfinții Apostoli Petru și Ioan.

Când s-au dus Mironosițele la mormânt L-au găsit pe Acesta gol. Au venit și ceilalți Apostoli și l-au găsit gol. Soldații care îl păzeau l-au văzut gol și s-au dus să raporteze comandanților lor. Vor fi venit și aceștia și l-au găsit gol. A apărut și un contraargument; căpeteniile și bătrânii poporului, intrați în panică, s-au asociat cu soldații, punând la cale o minciună: „Să spuneți că noaptea, când dormeați, au venit ucenicii Lui și L-au furat” (Matei 28, 13). Logica era slabă și fără argument. Dacă dormeau, de unde știau că L-au furat ucenicii? De ce dormeau în timpul misiunii? Cine ar fi îndrăznit să se apropie de un mormânt păzit de soldați și sigilat? Ucenicii, fricoșii, de ce L-ar fi furat din mormânt, ei care s-au temut să-L urmeze pe drumul Golgotei. Și-apoi dacă L-ar fi furat, cum a murit pentru a fi îngropat și păzit de soldați, cum a înviat? Mormântul

era gol pentru că Hristos înviase. Au și făcut cercetări, dar nu L-au găsit, pentru că El a înviat.

Era viu și faptele vin să aducă mărturie și de această dată că mormântul era gol. S-a arătat mai întâi mironosițelor evlavioase, în aceeași dimineață în preajma mormântului: „Bucurați-vă!”, le-a zis, „Nu vă temeți. Mergeți de spuneți fraților Mei să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea” (Matei 28, 9-10).

S-a arătat și nu S-a ascuns. În aceeași zi S-a arătat lui Luca și lui Cleopa pe drumul Emausului (Luca 24, 13-31). Spre seară S-a arătat și fricoșilor Apostoli, zicându-le: „Pace vouă!”¹. Evanghelia nu ocolește, nu ascunde spaima lor. Îl văzuseră mort și era normal să se înspăimânteze și să se tulbure; în mintea lor „li se părea că văd duh” (Luca 24, 37). Iar Învățătorul le-a zis: „Nu vă temeți, pentru ce vă tulburați și pentru ce se stărnesc asemenea gânduri în inimile voastre?”, și le-a oferit proba materială: „Priviți mâinile Mele și picioarele Mele, căci Eu însumi sunt; pipăiți-Mă și vedeți că Duhul nu are carne și oase cum Mă vedeți că am Eu”, apoi i-a întrebat: „Aveți ceva de mâncare? Și a mâncat în fața lor, apoi le-a deschis mintea ca să înțeleagă Scripturile”². Tot așa a procedat și cu Toma peste opt zile, care a fost absent de la această întâlnire, pe care îl va lăsa să îi atingă rănile din mâini și din coastă (Ioan 20, 26-28). S-a mai arătat la alți șapte apostoli printre care și Petru la Marea Tiberiadei în Galileea și căroră le-a cerut de mâncare, tot pentru a-i încredința că nu este o nălucă (Ioan 4, 22).

De aceea Petru mărturisește când va vorbi mulțimilor: „Am mâncat și am băut cu Dânsul după Învierea Lui din morți” (Faptele Apostolilor 10, 14). Și multor altora s-a arătat, peste cinci sute deodată (cf. I Corinteni 15, 6). Cel din urmă căruia i s-a arătat a fost Saul pe drumul Damascului – Faptele Apostolilor 9, 1 – întâlnire care a făcut din ucenicul lui Gamaliel, din prigonitorul creștinilor, cel mai înflăcărat martor al lui Iisus cel Înviat: „Dacă Hristos n-ar fi înviat, atunci zadarnică ar fi propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră” (I Corinteni 15, 14).

Învierea dovedește că Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu. Învierea dovedește că învățătura Lui era de la Dumnezeu și poartă pecetea adevărului și ne descoperă pe acesta și cunoașterea cea adevărată.

lubiți fii duhovnicești,

Sprijiți de faptul Învierii lui Iisus, pe care L-au văzut, cu Care au vorbit, de la Care au primit ultimele învățături asupra a ceea ce aveau de făcut, Apostolii I-au propovăduit învățătura și I-au făcut-o cunoscută până la marginile lumii. Acesta este un fapt minunat.

Cei care Îl propovăduiesc pe Hristos și învățătura Lui sunt oameni simpli, fără școli și diplome universitare. Pescari sunt cei mai mulți, dar și câțiva intelectuali, printre care și Sf. Ap. Pavel, dar și el cu o educație strict limitată iudaică. Și totuși ei cuceresc, ei convertesc filosofia antică greacă și latină și scriu cărți cu talent literar. Nu există carte tipărită în lume mai mult decât cea scrisă de aceștia, Noul Testament. Alt fapt minunat!

Vă îndemn să citiți zilnic câte un capitol din Noul Testament!

Faptele acestea minunate întăresc credința și ne fac să participăm la Sărbătoarea Învierii Domnului cu încredințarea că sărbătorim cheia vieții și învierii noastre, căci dacă Hristos a înviat și noi vom învia. Hristos a înviat și n-a mai murit. S-a înălțat la cer și e veșnic viu și ne

ascultă, ne ocrotește și ne așteaptă. Trebuie să mergem la întâlnire bine pregătiți. Să devenim mai buni, să ne iubim unii pe alții, să trăim în bucurie și slujire reciprocă.

lubiți credincioși și credincioase,

Dacă în regimul trecut se nega existența Mântuitorului nostru Iisus Hristos, acum asistăm la o altă rătăcire, în care nu se mai neagă existența pe pământ a Domnului Iisus, ci se caută batjocorirea Lui și a Sfintei Sale Biserici în diferite forme, ca bunii creștini să se îndepărteze de credința cea adevărată. Trăim vremea despre care Sfântul Evanghelist Ioan a zis: „Mulți amăgitori au ieșit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup, acesta este amăgitorul, acesta este antihristul” (II Ioan 1,4).

Să sporim credința noastră în Înviere, fiindcă, „cel care crede însă în Înviere, cu siguranță se va sili să trăiască în această viață cu bună luare aminte, pentru a putea să se bucure de bunătățile cele veșnice”³.

Lumea noastră de astăzi are mare nevoie de puterea Învierii lui Hristos. Renașterea noastră spirituală, ca persoane și ca neam, are nevoie de o credință sporită și vie în Hristos cel înviat. Numai El ne poate ajuta să biruim patimile egoiste, ura și dușmănia, care dezbină familia și dezbină și neamul românesc.

Să ne purtăm ca fii ai Învierii și moștenitori ai învățaturii Sfinților Apostoli și Sfinților Părinți. Jertfelnicia și evlavia înaintașilor noștri ne sunt nouă, slujitorilor și credincioșilor Bisericii neamului românesc, moștenire și poruncă.

În anul acesta, 2018, An omagial al unității de credință și de neam și comemorativ al făuritorilor Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, îi pomenim pe slujitorii Sfințelor Altare și pe credincioșii militanți pentru unirea Ardealului cu România și pe cei care au suferit prigoana sau închisoarea din partea autorităților timpului. Aceștia au ținut flacăra aprinsă a românismului în conștiința enoriașilor lor, sacrificând timp, energie, bani și uneori chiar libertatea pentru acest mare ideal național, românesc. Aici amintim doar pe Patriarhul Miron Cristea, născut în Toplița-Română, Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, precum și cinstitul cler și bunii credincioși ai Sfintei noastre Biserici din arcul intracarpatic.

Fiecare dintre noi avem de oferit țării noastre fidelitate, disponibilitate și angajament statornic în credința noastră românească strămoșească.

Să-L mărturisim și noi pe Hristos cel înviat din morți, rugându-L să întărească Biserica noastră strămoșească, care va oferi neamului nostru ca dar de centenar, Catedrala Națională Ortodoxă din București, care va fi sfințită în ziua de 30 noiembrie 2018 cu ocazia sărbătorii Sf. Ap. Andrei, Ocrotitorul neamului românesc.

Împărtășindu-vă din inimă aceste gânduri, vă îmbrățișez pe toți, preoți, cin monahal și credincioși, tineri și vârstnici, dorindu-vă să petreceți Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului în pace, sănătate și iubire.

Hristos a înviat!

NOTE

¹ Noul Testament cu Psalmii, EIBMBOR, București, 2002, p. 268.

² Ibidem, p. 208.

³ Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia la Epistola către Filipeni, Omilia a VII-a, traducere de Arhim. Theodosie Atanasie, Ed. Icos, 1998, p.126.

ÎNVIERE ȘI ÎNNOBILARE „DE SUS” 1 Decembrie 1918 – Ziua triumfului dragostei între românii de pretutindeni

lubiți credincioși!

Pentru a 100-a oară, noi, românii, prăznuim marea Sărbătoare a Învierii Domnului împreună, uniți într-un mare stat românesc, după ce, secole de-a rândul, am fost împrăștiați în „România” mai mici, micro-structuri politice fragile, prin unificarea cărora s-a realizat România Mare. În limbajul medieval, când noi, „valahii”, spuneam „Țară Rumânească”, ne refeream la toate ținuturile locuite de români, o adevărată hartă etnică a românilor de pretutindeni, chiar dacă aceste ținuturi se aflau sub dominație străină, ca părți ale unor mari imperii; tot „țară românească” le numeam, adică „ținuturi locuite de valahi”...

Oare ce ne-a ținut uniți, deși eram împrăștiați? În primul rând, Ortodoxia străbună și graiul românesc; acestea ne-au dăruit conștiința unei identități inconfundabile. Greutățile prin care am trecut ne-au amintit permanent că există o fericire veșnică pe care ne-o face posibilă Învieria lui Hristos. Străbunii noștri au știut permanent un lucru, pe care noi, astăzi, îl neglijăm: că suntem trecători pe acest pământ. *Viața este o punte; ea nu ți-a fost dăruită ca să îți construiești o casă pe ea, ci ca să o traversezi!* Ei știau că sensul acestei vieți nu este în ea, ci dincolo de ea! Crezând aceasta, au trecut prin viață cu entuziasm, pentru că erau motivați de un ideal metafizic.

Viața înaintașilor noștri avea drept ax fundamental Sărbătoarea Învierii: „Și zilele și nopțile la rând / trec și se sting ușor, ca o făclie. / Vin iarăși Paștile împărătești: / Ne umplu inima de bucurie. / Când vitele și caii și turmele de oi / și holdele și apa din fântână / Învie în lumină... și sărutăm pe bot / toți mieii și copacii din grădină”¹.

Mai suntem noi, românii contemporani, la fel de credincioși? Credința dă consistență vieții, motivează profund și electrizează cotidianul. Ne ajută să schimbăm în bine fața acestui pământ, să construim o lume mai bună, dar și să avem la orizont, permanent, lumea veșnică, pe care ne-o pregătește Dumnezeu. **Și ceea ce nu reușim noi să întreprindem pe pământ, vor reuși urmașii noștri.** Cu două decenii înainte de a se realiza „Unirea cea Mare”, Ion Luca Caragiale scria: „Doamne, fă-mă s-adorm pe drum cu speranța că ceea ce nu mi-a fost dat mie, fiilor mei le va fi dat!”². Și rugăciunea lui s-a împlinit!

lubiți frați și surori,

Astăzi, în marea zi a Praznicului Învierii, să luăm, împreună, o decizie: aceea de a iubi mai mult ceea ce strămoșii ne-au dăruit, și anume o țară unită! Mântuitorul, înainte de Răstignire, în Grădina Ghetsimani, S-a rugat „ca toți să fie una” (Ioan 17, 22). Noi, românii, am ajuns „una” într-un singur stat, în binecuvântata zi de 1 Decembrie

1918, dar nu am păstrat integrală moștenirea, nu am pus pecetea definitivului pe această marea realizare.

Aceasta, poate și pentru faptul că am uitat avertismentul Regelui Mihai I al României, plecat recent dintre noi, în lumea veșniciei: „Țara aceasta nu-i a noastră, ci am împrumutat-o de la înaintași!”. Deci nu putem face orice din ea; este un tezaur ce se cuvine să îl păstrăm spre a-l înmâna urmașilor, descendenților, nu pentru a-l risipi. Câți dintre noi nu ne-am dori ca, după ce murim, căsuța în care am locuit să rămână copiilor noștri drept moștenire, nu să o vindem în timpul vieții și totul să se risipească, lor nerămânându-le nimic? Așa se cuvine să gândim și despre Țară. Numai așa, la Dreapta Judecată, vom putea spune, cu mâna pe inimă: „Iată, eu și copiii pe care mi i-a dat Dumnezeu!” Altfel, copiii vor fi departe, rătăciți și înrașiți, iar inima noastră pustiită.

Drept-măritori creștini,

O lume mai bună se poate construi numai și numai prin jertfă de sine și prin dragoste. Acestea sunt **ingredientele obligatorii pentru orice „Proiect de Țară”**. Un pustnic bătrân a fost întrebat odată: „De ce zbuțimul nostru, strădania noastră, nu dă roade ca și în cazul înaintașilor noștri?” Bătrânul a răspuns: „Fiule, părinții noștri aveau dragoste frățească și fiecare ridica pe fratele său. Acum, fiindcă s-a stins dragostea, fiecare îl trage în jos pe fratele său și, pentru aceasta, nu propășesc oamenii, ca cei de demult...”³.

Ziua de Paști este o zi a iubirii universale, a dragostei fără frontiere, a comuniunii mondiale, căci Hristos dorește să fim, cu toții, „una cu El”: „Dacă nu suntem una între noi, nu putem fi una nici cu El. Hristos a venit să refacă unitatea. Unde nu e unitate, acolo e egoism, e păcat. Păcatul e dezbinare, despărțire adusă de mândrie, de lăcomie, de slavă deșartă” – spunea Părintele Stăniloae⁴. De aceea, în ziua de Paști, creștinul adevărat este așa de plin de bucurie și de inocență, încât este gata „să sărute, pe bot, toți mieii și copacii din grădină”.

Biserica ne invită astăzi să învățăm lecția de dragoste a Mântuitorului Hristos, Care S-a lăsat răstignit de oameni, deși putea chema în ajutor 12 legiuni de îngeri, care să îi spulbere pe rău-făcători. Dragostea ne cere să fim buni, chiar și atunci când am putea fi răi. „Bun cu adevărat este cel care ar fi putut să fie rău, și n-a fost!” – spunea marele istoric Nicolae Iorga. Bunătatea nu este naivitate, ci o energie care dizolvă răul, nepermițându-i acestuia să se mai propage.

Sfântul Apostol Pavel îi scria ucenicului său, Timotei, că va veni o vreme când oamenii vor fi „iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudători, trufași, hulitori [...], lipsiți de dragoste [...], iubitori de desfătări mai mult decât

† GURIE,
Episcopul
Devei și
Hunedoarei

iubitori de Dumnezeu” (II Timotei 3, 2-4). Adică va exista un **declin al conviețuirii civice și o degradare a vieții de familie**, egoismul răspândindu-se tentacular. Prorocul Isaia este foarte aspru: „Vai de cei ce zic răului bine și binelui rău; care numesc lumina întuneric și întunericul lumină; care socotesc amarul dulce și ducele amar” (Isaia 5, 20).

Nu cumva trăim noi astăzi într-o astfel de lume? În care limita dintre bine și rău nu mai este clar trasată, în care otrava este servită pe post de hrană? Nu constatăm noi atâta lipsă de unitate în jurul nostru? Să învățăm deci să exorcizăm răul din viața noastră și să facem să triumfe binele în lumea în care trăim. Doar așa vom deveni fericiți. Spune stihira pascală: *să-L vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii. / Și, cântându-I cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: «Bucurați-vă!»*.

lubiți fii întru Hristos,

Praznicul Învierii este prilejul unui nou început în viața noastră, un moment de **regenerare a iubirii în familie, la locul de muncă, în societate**, atât la nivel inter-personal, cât și la nivel macro-social. Să avem o nouă percepție a realității: „Binele semenuiului meu este și binele meu individual! Bucuria lui este și bucuria mea! Propășirea lui este și propășirea mea!” La această înțelegere profundă a lucrurilor ne invită Ortodoxia. Așa înțelegeau lucrurile, în trecut, moșii și strămoșii noștri, care știau a se bucura, chiar dacă nu beneficiau de confortul de astăzi, căci lucrau din greu ogorul:

„Și cât e de frumos în sat! / Creștinii vin, tăcuți, din vale / Și doi de se-ntâlnesc în cale, / Își zic: «Hristos a înviat!» / Și râde-atâta sărbătoare / Din chipul lor cel ars de soare!”⁵

lubiți credincioși,

Înțeleptul Solomon, autorul multor vorbe de înțelepciune, „maxime”, cum le-am numi noi astăzi, cuprinse în cartea *Ecclesiastul* din Vechiul Testament, spune: „Mai bun este sfârșitul unui lucru decât începutul lui” (Ecclesiastul 7, 8). Cu alte cuvinte, **să privim întotdeauna lucrurile în finalitatea lor:** finalul contează, nu situațiile intermediare, tranzitorii. Contează câștigarea războiului, nu a unei bătălii, căci războiul este compus dintr-un șir de bătălii. Iar, dacă privim la sfârșitul Primului Război Mondial, ne

(continuare în p. 6)

ÎNVIERE ȘI ÎNNOBILARE „DE SUS” 1 Decembrie 1918 – Ziua triumfului dragostei între românii de pretutindeni

(urmare din p. 5)

dăm seama că, în pofida situației dezastruoase a României de pe front (retragerea Casei Regale, a armatei și a administrației românești în Moldova, în spatele alinamentului, devenit simbol al rezistenței românești, Oituz – Mărăști – Mărășești, însoțită de spectrul disoluției lor ca entitate statală), Dumnezeu a întors totul în favoarea noastră: El a transformat o mare înfrângere într-o mare biruință, totul culminând cu acea zi unică de 1 Decembrie 1918, ziua unificării teritoriilor locuite de români într-un singur stat național și unitar român.

Întotdeauna să privim lucrurile în finalitatea lor – acesta este îndemnul Înțeleptului Solomon – și să ne încredem în faptul că **Dumnezeu poate transforma orice înfrângere în biruință** atât în viața noastră individuală, cât și în cea colectivă: „Înțelepciunea prețuiește cât o moștenire; ba chiar mai mult!” (Ecclesiastul 7, 11).

„Înțelepciunea îl face pe cel înțelept mai tare decât zece viteji” (Ecclesiastul 7, 19). Acest lucru îl cunosc bine strategii militari, căci, de-a lungul istoriei noastre, adeseori am învins în luptă nu prin forța numerică (sau a armamentului propriu), ci prin inteligență practică, prin folosirea, în favoarea noastră, a mai multor factori, amintindu-ne doar de victoriile Sfântului Voievod Ștefan cel Mare împotriva turcilor. În aceeași ordine de idei continuă același înțelept rege Solomon: „Mai bună este înțelepciunea decât tăria” (Ecclesiastul 9, 16). „Înțelepciunea este mai de preț decât armele de război” (Ecclesiastul 9, 18).

lubiți creștini hunedoreni,

Finalul Primului Război Mondial este, cel mai probabil, **momentul de vârf al istoriei noastre naționale**, de aceea a și devenit ziua de 1 Decembrie sărbătoarea noastră națională. Totul este însă, ca, luminați de Dumnezeu, să folosim beneficiile acestui act cu maximă înțelepciune, spre binele tuturor românilor, acum, când suntem parte integrantă a Europei și când un al treilea cataclism sau conflict de proporții ale celui menționat ar avea efecte catastrofale pentru civilizația umană.

Dumnezeu să ne dăruiască înțelepciunea de a merge în direcția bună, neuitând că dincolo de această viață ne așteaptă Judecata și Viața cea fără de sfârșit! Înțelepciunea

ne va ajuta să călătorim pe acest pământ permanent cu Dumnezeu, Protectorul nostru din umbră, Cel Care a demonstrat că ne iubește atât de mult, dându-ne, în 1918, un triumf neașteptat: o Românie mult mai mare decât cea pe care o avem acum!

Un poet creștin, Costache Ioanid, cu talentu-i primit de la Dumnezeu, ni-L prezintă pe Hristos după Înviere, răspândind lumină:

„Iar în fața tuturor... ce luceafăr glorios /
Umple cerul de lumină și de har victorios? /
E Iisus! ... purtând pe frunte diadema de lumini /
Cu aceeași simplitate, cum purtase crengi de spini... /
Până-n bolți un glas răsună, larg, ca bubuitul lavei. /
Sus, acum, voi, porți eterne! Iată, Împăratul slavei! /
Cine-i Împăratul slavei? Domnul tare și viteaz, /
Care-a biruit în luptă cel mai fioros grumaz!”⁶

Acum, când prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să sălțăm, laudând pe Pricinuitorul, Cel Unul binecuvântat, Dumnezeul părinților noștri, și preaslăvit (Canonul Învierii, cântarea a VII-a)!

Rememorând împreună aceste adevăruri fundamentale, împărțându-ne cu toții de bucuria Învierii lui Hristos, garanție a învierii noastre, a fiecăruia în parte, hotărându-ne să dăruim permanent iubire semenilor noștri, chiar și atunci când ni se pare că aceștia nu ar merita, vă urez tuturor **Sărbători ferice!** cu pace multă, cu belșug în case și cu lumină sfântă în suflete!

NOTE

¹ Ioan Alexandru, *Pământ transfigurat*, Editura Minerva, București, 1982, p. 167.

² Ion Luca Caragiale, *Nimic fără Dumnezeu*, Editura Anastasia, București, 1997, p. 48.

³ *** *Pateric*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 1990, p. 347.

⁴ Sorin Dumitrescu, *7 dimineți cu Părintele Stăniloae*, Editura Anastasia, București, 1992, p. 14.

⁵ George Coșbuc, *Poezii*, vol. I, Editura Cartea Românească, București, 1982, p. 53.

⁶ Costache Ioanid, *Taine*, Editura Stephanus, București, 1994, p. 143.

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2018

(urmare din p. 1)

Lipsa inițială a lui Toma, la auzul veștii despre Înviere, nu trebuie înțeleasă ca o expresie a unui scepticism dizolvant. Această neîncredere a sa exprimă dorința de a fi într-un totul sigur, prin apelul la proba senzorială. De aceea, în imnele Bisericii, cântăm: „Necredința Tomei ne-ai arătat-o roditoare de credință, Hristoase!” și, de asemenea, exclamăm: „O, nevinovată îndoială a lui Toma! Inimile credincioșilor la cunoștință le-a adus”. Transformarea îndoiei lui Toma în credință l-a condus pe acesta la cea mai clară mărturisire a dumnezeirii Mântuitorului, Căruia I se adresează ca „Domnul meu și Dumnezeul meu”. Prin aceste cuvinte, „fericitul Toma a dat mărturia cea mai dreaptă despre Hristos”, cum ne încredințează Sfântul Chiril al Alexandriei.

Apostolul, care foarte adesea este numit „Toma necredinciosul”, merită să fie respectat pentru credința sa. El s-a îndoit, dar îndoiala sa avea scopul de a cunoaște adevărul. El nu a stat în îndoiala sa, ci a permis lui Iisus să-l aducă la credință. Orice creștin trebuie să fie conștient că îndoiala este un obstacol în înaintarea pe calea vieții. De aceea, este dator să o înapoieze din suflet, considerând-o cel mult ca o fază premergătoare în drumul său spre fortificare duhovnicească. E bine să ne amintim de următoarele cuvinte ale Sfântului Vasile cel Mare: „Fericit este acela care nu s-a îndoit de Dumnezeu. Fericit este acela care n-a avut gând necredincios despre Cel Ce ne-a zidit”.

Mântuitorul n-a fost aspru cu Toma, ci prin cuvinte blând-mustrătoare îl invită să se convingă. Domnul știa că îndoiala lui sinceră era izvorâtă din dorința de a-și consolida credința, după verificare. Clement Alexandrinul ne spune: „Bun lucru este cercetarea unită cu credința, care, pe temelia credinței, zidește cunoașterea cea măreață a adevărului”. Deci, a cerceta despre Dumnezeu pentru a descoperi este un lucru mântuitor. Se cuvine să-i compătimim pe cei cu inima împietrită sau care cer dovezi prin simțuri pentru o certitudine rațională. Acestora trebuie să le spunem că Toma a verificat în numele întregii omeniri, iar credința lui matură a fost răsplătită cu pacea și cu lumina Învierii.

Sfinții Apostoli, văzându-L pe Domnul înviaț, s-au bucurat și, convingși de puterea Sa dumnezeiască, L-au mărturisit pretutindeni, aducând multe suflete la credința creștină. Neamul nostru a primit de la început „credința cea bună” (I Tim. 6, 3), ea fiind pentru el un far luminos ce l-a condus prin întunericul multor vitregii istorice. Uniți în cuget și în simțire și încrezători în providența divină, românii au purtat o luptă aprigă pentru dreptate socială și libertate. Aceasta a fost încununată, în urmă cu un secol, cu abolirea robiei seculare și cu realizarea visului lor de aur: formarea României întregite. În acea zi luminoasă, la Alba Iulia, după rugăciunea rostită de episcopul Miron Cristea, cei prezenți au intonat imnul *Deșteaptă-te, române*, încât „din ochii tuturor curgeau sfinte lacrimi ale învierii noastre naționale”.

Acum, în anul 2018, proclamat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române *Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918*, suntem chemați să exprimăm recunoștința noastră față de Dumnezeu, „Împăratul neamurilor” (Apoc. 15, 3). El ne-a ajutat să vedem înfăptuirea statului nostru unitar român, astfel „clădindu-se temeliele fericii noastre naționale viitoare”, cum afirma atunci „bătrânul nației”, George Pop de Băsești. Datori suntem cu toții să păstrăm unitatea de credință și de neam, să prețuim tezaurul nostru etnic și să manifestăm cu elan sentimentul patriotic de care au fost animați înaintașii noștri bravi și bărbații Marii Uniri. Oricare ar fi obstacolele și nedumeririle privind viitorul nostru și al țării, dacă noi, românii, Îl iubim pe Mântuitorul înviaț și trăim conform Legii dumnezeiești, binecuvântările Sale și darurile Învierii vor umple casele noastre și toată România Mare.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Astăzi, când „toate s-au umplut de lumină: și cerul, și pământul, și cele de dedesubt”, devenim și noi purtători ai bucuriei Sfintei Învierii celei dătătoare de viață.

Această bucurie pascală să vă aducă prinos de mulțumire sufletească și alese împliniri duhovnicești.

REDACTOR-ŞEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Pr. Lect. Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Grozea, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Vicențiu-Dragoș Bășa.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2018 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu